

Factsheet 2022-1

Recidive onder uitstromers terroristenafdeling

Verslag van recidive over de periode 2006-2020

Auteur: Teerlink, M.

Samenvatting

- Ex-TA-gedetineerden zijn voornamelijk jongvolwassen mannen met een korte delictsgeschiedenis. Zij verblijven gemiddeld 9,5 maand op de TA.
- 14% van de ex-gedetineerden die op een terroristenafdeling verbleven recidiveren binnen twee jaar.
- De tweejarige terrorisme recidiveprevalentie van ex-TA-gedetineerden is 4%.

Inleiding

Sinds 2006 verblijven er in Nederland gedetineerden op een terroristenafdeling (TA). Dit om verspreiding van radicaal gedachtengoed en rekrutering binnen detentie tegen te gaan (Inspectie Justitie en Veiligheid, 2019). Sinds 2006 zijn ruim 180 gedetineerden uitgestroomd naar de vrije maatschappij (Rodermond en collega's (2021). Van de reguliere gedetineerden die in 2017 zijn uitgestroomd uit een penitentiare inrichting (PI) recidiveert 47% binnen twee jaar (Verweij et al., 2021). Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat recidive na een terroristisch misdrijf is relatief laag is (Van der Heide & Schuurman, 2018; Liem & Weggemans, 2018; Rodermond

et al., 2021). Het WODC is gevraagd de recidive te meten van de gedetineerden die op een TA hebben verbleven volgens de methode van de recidivemonitor. Hierover wordt in dit onderzoek verslag gedaan.

De WODC-Recidivemonitor

Het WODC berekent sinds 2005 periodiek de strafrechtelijke recidive van verschillende groepen daders, waaronder ex-gedetineerden. Voor het berekenen van recidive zijn standaardprocedures ontwikkeld (Wartna, Blom, & Tolleenaar, 2011). Recidive betekent het plegen van een nieuw delict dat wordt afgedaan met een afdoening door het OM of leidt tot een veroordeling door de rechter. In dit onderzoek is tot juli 2020 gekeken of personen die in de

periode van 2006 tot en met 2017 zijn uitgestroomd uit een PI en die tijdens hun verblijf op een TA hebben verbleven, opnieuw delicten hebben gepleegd die geleid hebben tot een veroordeling.

Achtergrondkenmerken ex-TA-gedetineerden

In totaal zijn er in de periode van 2006 tot en met 2017 120 personen uitgestroomd uit een PI die op een TA hebben verbleven en waarvan we de recidive kunnen bepalen. Bijna de helft van deze personen (53 van de 120) zijn in 2016 en 2017 uitgestroomd.

Het grootste deel van de ex-TA-gedetineerden is man en de gemiddelde leeftijd bij uitstroom is 29 jaar. Zij zijn voornamelijk geboren in Nederland (39%), gevolgd door Noord-Afrika (21%) en overige landen uit het Midden-Oosten (14%). Gemiddeld waren ex-TA-gedetineerden 24 jaar toen zij hun eerste strafzaak pleegden. 48% is niet eerder veroordeeld. Ex-TA-gedetineerden verbleven gemiddeld 9,5 maand op een TA en ze komen voornamelijk vrij uit een gevangenis met een gesloten regime (63%). In vergelijking met de totale groep ex-gedetineerden is de TA-groep jonger, vaker geboren in niet-westerse landen, hebben ze een minder groot strafrechtelijk verleden in Nederland en verblijven ze gemiddeld langer in de PI (Verweij et al., 2021).

Tabel 1 Achtergrondkenmerken uitstroom TA

2006-2017	Aantallen	Percentage
Sekse		
Man	110	91,7
Vrouw	10	8,3
Leeftijd bij uitstroom	<i>gemiddelde = 29 jaar</i>	
Tot 20 jaar	8	6,7
20-24 jaar	34	28,3
25-29 jaar	31	25,8
30-39 jaar	32	26,7
40-49 jaar	10	8,3
50 jaar of ouder	5	4,2
Geboorteland		
Nederland	47	39,2
Noord-Afrika*	25	20,8
Turkije	13	10,8
Overig Midden-Oosten**	17	14,2
Overige landen***	18	15,0
Onbekend	1	

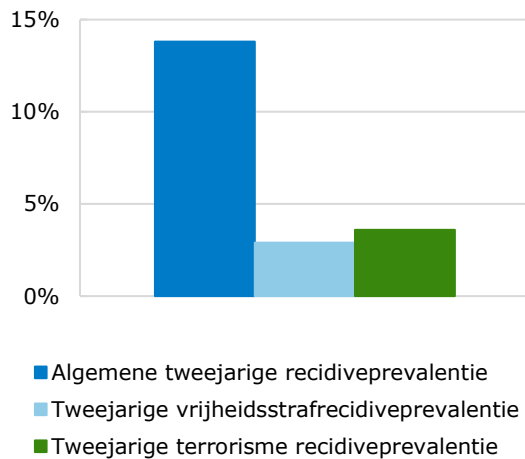
2006-2017	Aantallen	Percentage
Type delict		
Vernieling en openbare orde	21	17,5
Gewelds- en seksuele misdrijven	72	60,0
Terrorisme	10	8,3
Overig	9	7,5
Onbekend/geen strafzaak	8	6,7
Strafrechtelijk verleden	<i>mgemiddelde = 4,5</i>	
Geen eerdere contacten	57	47,5
1-2 eerdere contacten	26	21,7
3-4 eerdere contacten	14	11,7
5-19 eerdere contacten	23	19,1
Leeftijd eerste strafzaak	<i>gemiddelde = 24 jaar</i>	
12-17 jaar	26	21,7
18-24 jaar	54	45,0
25-29 jaar	15	12,5
30-39 jaar	15	12,5
40 jaar of ouder	10	8,3
Verblijfsduur PI	<i>gemiddelde = 10,5 maand</i>	
T/m 1 maand	22	23,2
1 tot 3 maanden	23	24,2
3 tot 6 maanden	11	11,6
6 maanden tot 1 jaar	14	14,7
1 tot 2 jaar	18	18,9
2 jaar of meer	7	7,4
Onbekend	25	
Verblijfsduur TA	<i>gemiddelde = 9,5 maand</i>	
T/m 1 maand	34	28,3
1 tot 3 maanden	32	26,7
3 tot 6 maanden	22	18,3
6 maanden tot 1 jaar	14	11,7
1 tot 2 jaar	13	10,8
2 jaar of meer	5	4,2
Regime bij uitstroom		
Huis van Bewaring	11	9,2
Gesloten gevangenis	76	63,3
Overig	8	6,7
Onbekend	25	

Recidiveprevalentie ex-TA-gedetineerden

De recidiveprevalentie van de ex-TA-gedetineerden is weergegeven in figuur 1. Van de ex-TA-gedetineerden die in de periode van 2006 tot en met 2017 zijn uitgestroomd pleegt 14% binnen twee jaar opnieuw een delict waarvoor men veroordeeld wordt. Van de totale groep recidiveert 3% van de ex-TA-gedetineerden met een misdrijf waarvoor zij opnieuw een (deels) onvoorwaardelijke

vrijheidsstraf krijgen opgelegd. Verder recidiveert 4% van de ex-TA-gedetineerden binnen twee jaar met een nieuw terrorisme gerelateerd misdrijf.¹

Figuur 2 Tweejarige algemene, vrijheidsstraf- en terrorisme recidiveprevalenties

Conclusie

Ex-TA-gedetineerden verschillen qua achtergrondkenmerken van reguliere ex-gedetineerden. Zij zijn jonger, vaker in het buitenland geboren, hebben een kortere delictsgeschiedenis en verblijven langer in de PI. Uit onderzoek van Rodermond en collega's (2021) blijkt dat ex-TA-gedetineerden op het gebied van werk, dagbesteding en huishoudsamenstelling weinig van reguliere ex-gedetineerden verschillen.

De tweejarige recidiveprevalentie van de TA-groep is relatief laag, namelijk 14% ten opzichte van 47% onder de hele groep ex-gedetineerden.² De tweejarige terrorisme recidiveprevalentie van ex-TA-gedetineerden is 4%. Dit is in lijn met de resultaten uit het onderzoek van Rodermond en collega's (2021).

Het WODC is gevraagd periodiek de recidive te meten van de gedetineerden die op een TA hebben verbleven. Gezien de lage aantallen uitstroom bevelen we aan om op zijn vroegst over vier jaar een nieuwe recidivemeting uit te voeren. Het doel van de herhaalmetingen, is

om periodiek inzicht te geven in de ontwikkeling van recidive van dadergroepen. Met het huidige onderzoek kunnen geen uitspraken gedaan worden over de effectiviteit van de aanpak van de TA-gedetineerden. We bevelen daarom tevens aan om in de toekomst niet alleen in te gaan op een beschrijving van recidive, maar ook op de re-integratie van personen die op de TA hebben verbleven, zoals Rodermond en collega's hebben gedaan (2021).

Literatuur

- Heide, L. van der, & Schuurman, B. (2018). *Re-integratie van delinquenten met een extremistische achtergrond: Evaluatie van de Nederlandse aanpak*. Leiden: Institute of Security and Global Affairs (ISGA).
- Inspectie Justitie en Veiligheid (2019). *De Terroristen Afdeling in Nederland*. Den Haag: Inspectie Justitie en Veiligheid.
- Liem, M., & Weggemans, D. (2018). Reintegration among high-profile ex-offenders. *Journal of Developmental and Life-Course Criminology*, 4(1), 473-490.
- Rodermond, E., Zalmé, R. & Zuiderveld, E. (2021). *Re-integratie en recidive na een verblijf op de TA: Een mixed-method analyse van de levensloop en criminele carrière na de vrijlating*. NSCR/VU.
- Verweij, S., Tollenaar, N., Teerlink, M., & Weijters, G. (2021). *Recidive onder justitiabelen in Nederland*. Den Haag: WODC. Cahier 2021-21.
- Wartna, B.S.J., Blom, M., & Tollenaar, N. (2011). *De WODC-recidivemonitor: 4e herziene versie*. Den Haag: WODC. Memorandum 2011-3.

¹ Een aanzienlijk deel van de ex-gedetineerden die op een TA hebben verbleven is uitgestroomd in 2016 en 2017 (53 van de in totaal 120). De tweejarige recidiveprevalenties zijn voor de uitstroom van 2016-2017 hetzelfde als voor de totale uitstroom.

² Mogelijk wordt dit lagere percentage mede veroorzaakt doordat een groter aandeel van de groep ex-TA-

gedetineerden dan van de reguliere ex-gedetineerden naar het buitenland is vertrokken. Van de ex-TA-gedetineerden is een groter aandeel in het buitenland geboren en een groter aandeel is na hun detentie niet ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) (Rodermond et al., 2021).

Deze reeks omvat korte verslagen van onderzoek dat door of in opdracht van het WODC is verricht. Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft. Alle rapporten van het WODC zijn gratis te downloaden van www.wodc.nl.

Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) is het kennisinstituut voor het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het WODC doet zelf onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek of laat dit doen door erkende instituten en universiteiten, ter ondersteuning van beleid en uitvoering.

Meer informatie:

www.wodc.nl